

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

LIV. An, & quas censuras, pœnasque incurrat ingrediens Monasterium
Monialium extra casus permissos?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

DUBITATIO LIII.

An transgrediens clausuram modico ingressu vel egressu peccet, & censuras incurrat?

SUMMARY.

- 1 Ingressus clausuram modico ingressu, vel egressu neque peccat, neque censuras incurrit.
- 2 Modicum moraliter loquendo, seu paruitas materia a peccato, & censuris excusat.
- 3 Ingressus, seu egressus secundum Graffium, & alios quomodo esse possit levis materia, seu modicum.
- 4 Furtum unius argentei ratione paruitatis materia non est peccatum mortale, licet sit verum, & perfectum furtum, nec inducit censuras latas contra furantes.
- 5 Ingressus vel egressus per duos tantum pedes, praeciso periculo peccati, data parua mora non est peccatum, nec inducit censuras.
- 6 Modicum, seu paruitas materia in casu ingressus, seu egressus intelligitur iuxta mentem Auctoris quando res non est consummata, sed verbi gratia una pars corporis est intus, altera foris.
- 7 Stans in ostio Monasterij non peccat, nec poenas contra clausuram violantes latas incurrit.
- 8 Ostium dicitur esse partim intra, partim extra clausuram, contra Zecchium.
- 9 Stans in ostio censetur stare in domo, & sic incurrit poenas ingredientis domum, ad tradita per Bartolum, Baldum, & alios.
- 10 Opinio Auctoris contra Zecchium est probabilior, & quare.

Respondetur negativè, quia (cum hoc præceptum, utpote mortale, moraliter tantum obliget, ut dubitat, præcedenti dicebam) modicum a peccato & censuris excusat. Doctores, quos citat, & sequitur Graff. de casib. reser. cap. 5. n. 44. & 1. part. decis. lib. 4. cap. 23. num. 25. & alij mox infra citandi. Vide etiam quæ dicebam dub. 4.

Cæterum, quantumnam sit modicum in casu nostro?

- 1 Respondetur, quod (licet Graff. locis supra cit. Naldus verb. clausura, num. 4. & Merolla tom. 1. disp. 1. cap. 2. disp. 7. num. 502. putent) modicum esse, si ingressus secularis in Monasterium Monialium, vel egressus Monialis è clausura sui Monasterij, vel ingressus forinse in Monasterium virorum sit per duos pedes; moti ex eo, quia etsi ille sit verus, & perfectus ingressus, vel egressus, est in parua materia, & sic non sufficiens ad peccatum mortale; sicuti, licet furtum unius argentei sit verum, & perfectum furtum, tamen quia est in parua quantitate, non est sufficiens ad peccatum mortale, nec ad contrahendas poenas latas contra furantes; quod mihi non improbat, si abest periculum peccati, & cum illo modico ingressu, vel egressu coniungitur parua mora temporis) nihilominus probabilius sit, modicum in hoc casu, seu in hoc ingressu, vel egressu esse, quando hæc non sunt perfecta, & consummata; ita ut nimirum pars corporis (sive maior, sive minor) sit intus, altera foris; seu totum corpus non sit intus, vel totum foris; ut si quis, verbi gratia, uno pede clausuræ ianuam exierit, altero intus extiterit; vel si quis quasi equitans, Monasterij muro infideat. Portell. in dub. Regular. verb. clausu-

ra Monialium, n. 75. Bonacina de claus. quest. 1. punct. 1. num. 7. Tamburin. de iure Abbat. disp. 16. quest. 5. ad 7. Diana part. 3. tract. 2. resol. 52. Homobon. in consult. Moral. tom. 1. part. 4. resp. 61. Texeda in controvers. tom. 1. lib. 2. tractatu 1. controvers. 14. dub. 1. numero 9. Ant. Fernandez in Instruct. Confess. part. 2. cap. 5. n. 13. Rodrig. tom. 1. q. 49. art. 7. & Lezana verb. clausura, n. 7.

Vnde probabilius non peccat, nec poenas contra clausuram ingrediendo, vel egrediendo violentem latas incurrit, qui stat in ostio, quia ostium est partim intra; partim extra clausuram (ut rectè dixit Gloss. in cap. cum sanctum, verb. Virgo, de poenitentia, disp. 6. Bald. in l. cetera, ff. de legat. 1. Alex. & lafon. ibid. num. 11.) quamvis contrarium non omnino improbabilius teneat Zecchius de casibus reser. cas. 10. num. 1. motus ex eo, quia stans in ostio censetur stare in domo, & sic incurrit poenas ingredientis domum; cum ad hoc satis sit tangere partem domus, sicuti tradunt Bartolus in l. 1. §. hoc interdictum, num. 1. ff. de cloacis, Baldus in rubr. verb. h. s. adde, ff. solut. matrim. Alex. cons. 137. numero 14. col. 2. & laf. in l. plerique, numero 10. limit. 4. ff. de in ius vocando: sed quod dixi, est probabilius propter rationem dictam, præsertim cum poenæ sint potius restringendæ, quam ampliandæ.

DUBITATIO LIV.

An, & quas censuras, poenasque incurrat ingrediens Monasterium Monialium extra casus permisos?

SUMMARY.

- 1 Ingressus claustra Monialium præcisa causa necessitatis, & superioris licentia in scriptis concessa, incurrit ipso facto excommunicationem latam à Concilio Tridentino.
- 2 Licentia concessa ingrediendi claustra Monialium quibuscumque sexibus renocata fuerunt à Gregorio XIII. & ab eo aucta fuerunt poenæ lata contra violantes clausuram, qui ex eiusdem Decreto incurrit excommunicationem ipso facto, à qua non possint absolvi, nisi à Romano Pontifice, præciso mortis articulo.
- 3 Superiores quocumque nomine censeantur permittentes ingredi prætextu dictarum licentiarum, ultra dictam excommunicationem, incurrit poenas privationis dignitatum, beneficiorum suorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda.
- 4 Dispositio Pauli V. est similis dictæ dispositioni Gregorij in Bulla, quæ incipit: Monialium statui.
- 5 Paulus V. secundum mentem Oberubini in suo Bulario renocavit simpliciter omnes facultates, & privilegia ingrediendi, etiam si in ipsis non continetur licentia conversandi, & refectionem corporalem sumendi cum Monialibus.
- 6 Particula (aut) dicitur disiunctiva.
- 7 Paulus V. quod non renocaverit simpliciter omnes facultates & privilegia ingrediendi, est etiam probabilis.
- 8 Particula (&) dicitur coniunctiva, & posita in concessionibus quid operetur.
- 9 Particula (huiusmodi) relationem habet ad præcedentia;

dentia; & ideo nihil obstat quod Paulus V. in dicto motu simpliciter mentionem faciat de ingredientibus.

10 Gregorius XIII. in alio motu, qui incipit, *Dubius qua emergunt*, alias pœnas statuit in superiores illegitimè ingredientibus Monasteria Monialium. Vide ibi quæ sint.

11 Persona quacunque sine licentia superioris in scriptis obtemperantes ingredientibus Monialium Monasteria, non reservatam excommunicationem ipso facto incurrunt, etiamsi alioquin iustam habeant ingrediendi licentiam.

12 Excommunicatio predicta non dicitur reservata, si ingrediens non habeat malum finem, scilicet luxuriam; secus tamen est malo sine non praefixo.

13 Violatio clausura ad malum finem luxuria est casus ex quinque summo Pontifici reservatis, a quo nemo poterit absolvere virtute privilegiorum.

14 Persona cuiuscunque status, & conditionis (etiamsi sint Comites, Marchiones, aut Duces, quæ ingredi audent Monialium Monasteria virtute quarumcunque facultatum a quocunque concessarum, excommunicationem summo Pontifici reservatam ipso facto contrahunt.

15 Abbatissæ omnes, Abbates, Conventus, ac alij Monasteriorum cuiuscunque sexus Superiores, & Persona quocunque nomine vocentur, eandem excommunicationis Pontifici reservatam pœnam incurrunt, ac etiam pœnam privationis Dignitatum, Beneficiorum, & officiorum suorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, si in Monasteria sua permittant quemquam ingredi prætextu dictarum licentiarum, & facultatum.

16 Ingredientes ex facultate Episcopi, seu Superioris legitimi præfissa necessitate, & Moniales, quæ eos aliter admittere præsumunt, contrahunt omnes pœnas recensitas.

17 Episcopi, & Superiores legitimi Monasterij Monialium, quibus regimen Monasterij quovis modo incumbit, si præfissa necessitate ingrediantur, prima vice sunt Ecclesie ingressu interdicti, secunda vice a munere Pontificali, & a Divinis suspensi, atque deinceps ipso facto excommunicati.

18 Ingredientes pecuniaria Monialium Monasteria, contrahunt etiam alias antiquiores excommunicationes.

19 Gregor. IX. & Eugenius IV. tulerunt reservatam excommunicationem ipso facto incurrendam in præsumentes ingredi Monasteria sancta Clara.

20 Bonifacius IX. excommunicationem tulit in præsumentes ingredi Monasteria Ordinis Prædicatorum.

21 Iulius II. tulit excommunicationem in præsumentes ingredi Monasteria Conceptionis.

1 **S**uppono, quod Tridentin. sess. 25. de Regular. cap. 5. excommunicationem ipso facto infert in ingredientem claustra Monialium, præterquam in casibus necessitatis, & ex Superioris licentia in scriptis concessa, cuius excommunicationis absolutionem Concilium non reservat, nec pœnas statuit in Moniales, quæ aliter ingressum in Monasterium admittunt.

2 Suppono secundò, quod Gregorius XIII. in Motu proprio, qui incipit *Vbi gratia*, pœnas auget, ubi prius reuocat licentias, & facultates quibuscunque, etiam Comitissis, Marchionissis, Du-

cissis, & aliis cuiuscunque status, & conditionis mulieribus concessas ingrediendi Monasteria, domos, & loca Monialium, vel virorum, & quibuscunque viris, etiam eiusdem conditionis, & status, ingrediendi Monasteria, domos, vel loca Monialium, licet à quocunque Pontifice, vel Legato, vel aliis concessæ sint ex motu proprio, & ex certa scientia, & cum quibuscunque clausulis, & ex quibuscunque urgentissimis causis, & licet iteratis vicibus renouatæ sint; & statim addit hæc: *Inhibentes eisdem, qui illas obtinuerunt, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, si per quam à nemine nisi à Romano Pontifice, præterquam in moris articulo, absolutionis beneficium possit impetrari, ne ipsarum licentiarum prætextu Monasteria huiusmodi quovis modo ingredi audeant; Abbatissis vero, ne non Abbatibus, Conuentibus, ac aliis Monasteriorum virisque sexus superioribus, & personis, quocunque nomine vocentur, districtè precipimus sub eadem excommunicationis pœna, ac privationis dignitatum, beneficiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne in Monasteria, domos, & loca sua, quocunque prætextu huiusmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant: quin etiam sub eisdem pœnis ipso facto incurrendis prohibemus, atque interdiciamus omnibus, & quibuscunque personis Ecclesiasticis, & secularibus, ac etiam Ordinum quorumcunque, etiam Mendicantium Regularibus, ne prætextu licentiarum ab Episcopo, vel à Superioribus (quibus illas concedendi in casibus necessariis tantum ex decreto Concilij Tridentini facultas tribuitur) Monasteria ipsa Monialium pro libito, sed necessitatibus urgentibus dumtaxat ingredi, neve Moniales sub eisdem pœnis illos aliter admittere præsumant. Similem dispositionem edidit Paulus V. in Bulla, quæ incipit: *Monialium statui*, in qua reuocat omnes fœminis concessas facultates ingrediendi Monasteria Monialium, cum eis conuersandi, ac refectorem sumendi: & similiter excommunicationem sibi reservatam infert contra fœminas ingredi præsumentes prætextu facultatum concessarum: & contra Abbatissas & Superiores, quæ aliquam fœminam ingredi volentem prætextu huiusmodi licentiarum audent introducere, seu admittere, vel retinere, ibi: *Ipsorum verò Monasteriorum Abbatissis, seu Priorissis, ac Superioribus sub eadem, ac privationis officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda ipso facto absque alia declaratione incurrendis pœnis, ne eas introducere, seu admittas quoquo modo retinere audeant, seu præsumant.**

An autem Paulus V. in dicta Bulla simpliciter reuocauerit fœminis omnes licentias ingrediendi, vel solum eas in quibus continetur etiam facultas conuersandi, & refectorem corporalem sumendi.

Respondetur, quod (quamvis Cherubinus in suo Bullario, cum disunctivè loquatur per particulam *aut*, sentire videatur, Paulum V. reuocasse simpliciter quascunque facultates, & privilegia ingrediendi, etiamsi in ipsis non contineatur licentia conuersandi, & refectorem corporalem sumendi cum Monialibus) oppositum tamen sit etiam probabile; quia Paulus V. vitur forma loquendi coniunctiva per particulam *Et*; ibi: *Omnes, & singulas licentias ingrediendi Monasteria Monialium obique locorum existentium cum Monialibus conuersandi, & refectorem sumendi corporalem secularibus cuiuscunque status, gradus, & conditionis, &c.*

Neque

Neque obstat, quod in §. subsequenti, in quo Pontifex excommunicationem infert simpliciter, mentionem faciat de ingredientibus.

⁹ Responderi enim potest, quod mentionem facit simpliciter de ingredientibus *prætextu prædictarum licentiarum huiusmodi*, ubi particula *huiusmodi*, relationem habet ad præcedentia; id est, ad licentiam ingrediendi, conuerſandi, & refectionem corporalem ſumendi.

¹⁰ Suppono tertio, quod tandem Gregorius XIII. in alio motu, qui incipit: *Dubis que emergunt*, alias penas statuit in Superiores illegitimè ingredientes Monasteria Monialium, his verbis: *Declaramus, Prælatos omnes, tam ſæculares, quam Regulares, quibus cura, & regimen Monasteriorum Monialium quovis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingredientes Monasteria prædicta ita denum uti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſitatis, & à paucis, iſque ſenioribus, ac religioſis perſonis comitati. Quocirca uniuerſos, ac ſingulos Episcopali, ſeu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, necnon quorumvis Ordinum Abbates, Priores, Miniſtros, & alios quoscumque Superiores Regulares ſerò monemus, ut facultate huiusmodi, qui eam habent, præterquam in caſibus, ut præſertur, neceſſariis nequaquam utantur. Quod ſi contra fecerint, ſtatim, qui Pontificali dignitatis fuerint, pro prima vice, qua contra fecerint, Eccleſia ingreſſu interdictos, pro ſecunda, à munere Pontificali, & à diuinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto abſque ulla de latione excommunicatos exiſtere: Regulares autem omni officio, ac miniſterio priuatos excommunicationis pena ſimiliter ſubiacere. Vide Bonacinam de clauſura, queſt. 4. punct. 5. Gauantum in Man. Episcop. verb. Monialium clauſura, numero 46. & ſequentib. & Lezanam tom. 1. cap. 25. num. 27.*

Ex his iuribus, & ſuppoſitis ſequitur, varias perſonas variis penis affici; quapropter.

¹¹ Reſponderetur, & dico primo, quæcumque perſona ſine licentia Superioris in ſcriptis obſenta Monialium Monasteria ingrediuntur, non reſeruatam excommunicationem ipſo facto incurrunt, etiamſi alioquin iuſtam haberent ingrediendi licentiam, ob quam eis Superior licentiam conceſſiſſet: conſtat ex Tridentino loco cit. quia excommunicat ibi Concilium ingredientes ſine licentia in ſcriptis, & de reſeruatione nullam mentionem facit.

¹² Quod vltimum tamen intellige (ſicuti dicam *dub. 69.*) modò qui ingreditur, non ingrediatur ad

¹³ malum finem, ſcilicet luxuriæ, quia violatio clauſuræ ad huiusmodi malum finem eſt caſus ex quoque vnus Summo Pontifici reſeruat, à quo nemo poteſt abſoluere virtute priuilegiorum, ſicuti patet ex declaratione Sacre Congregationis, quæ incipit, *Sacra Congregatio*. An autem ſi delictum ſit occultum, poſſit abſoluere Episcopus virtute facultatis Tridentini Concilij, & Regularis virtute priuilegiorum ſuæ Religionis, dicam *ciat. dubit. 69.* & dicam *dub. 28.*

¹⁴ Dico ſecundò: Perſonæ cuiuſcumque ſtatus, & conditionis (etiamſi ſint Comites, Marchiones, aut Duces) quæ ingredi audent Monialium Monasteria, virtute quorumcumque facultatum à Romano Pontifice, Legato, Episcopo, vel aliis antè conceſſarum, excommunicationem Pontifici reſeruatam ipſo facto contrahunt, conſtat ex cit. Motu Gregorij XIII. *Vbi gratia*, & ex cit. Motu Pauli V. *Monialium ſtatui*. An autem in dictis Motibus includantur etiam Reges, Imperatores, ipſorumque vxores, filij & filię? Vide ſuprà *dub. 30.* & *infra dub. 74.*

Thom. Delbene de Immunit. Eccl. Pars II.

Dico tertio: omnes Abbatiffæ, Abbates Conuentus, ac alij Monasteriorum cuiuſque ſexus Superiores, & perſonæ, quocumque nomine vocentur, eandem excommunicationis Pontifici reſeruatæ penam incurrunt, ac etiam penam priuationis dignitatum, Beneficiorum, & officiorum ſuorum, & penam inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ſi in Monasteria ſua faciant, vel permittant quemquam ingredi prætextu huiusmodi licentiarum, & facultatum, conſtat ex eodem Motu proprio Gregorij XIII. & Pauli V.

Dico quarto, eandem penam excommunicationis Pontifici reſeruatæ, & priuationis dignitatum, beneficiorum, ac officiorum ſuorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda contrahunt, qui ex facultate Episcopali, vel Superiorum (quorum eſt illam concedere) ingrediuntur abſque neceſſitate, & Moniales, quæ eos aliter admittere præſumunt: conſtat etiam ex eodem Motu proprio Gregorij XIII. & Pauli V.

Dico quinto, perſonæ Pontificali dignitate præditæ, quibus regimen Monasterij Monialium quovis modo incumbit, ſi Monasteria Monialium, præterquam in caſibus neceſſariis, ingrediuntur, prima vice ſunt Eccleſiæ ingreſſu interdictæ, ſecunda vice à munere Pontificali, & à diuinis ſuſpenſæ, atque deinceps ipſo facto excommunicatæ: ſi autem ſint Regulares Prælati, ad quos regimen Monasterij Monialium quovis modo ſpectat, & dicta Monasteria, præterquam in caſibus neceſſitatis, ingrediuntur, ſunt ſimiliter excommunicati, ac priuati omni officio, & miniſterio: conſtat ex citato alio Motu proprio Gregorij XIII. qui incipit: *Dubis que emergunt*.

Dico ſextò, ingredientes peculiaſia Monialium Monasteria, contrahunt etiam alias antiquiores excommunicationes, quia Gregorius IX. & Eugenius IV. reſeruatam excommunicationem ipſo facto incurrendam tulerunt in præſumentes ingredi Monasteria S. Clare, & Bonifacius IX. excommunicationem tulit in præſumentes ingredi Monasteria Ordinis Prædicatorum: & Iulius II. in ingredientes Monasteria Conceptionis, ſicuti patet ex Conſtitutionibus Summorum Pontificum apud Rodrig. *om. 1. queſtione 47. art. 1. & 2.* & apud Compendiatorem *priuilegiorum Mendicant. verb. Ingredi Monasteria Monialium*.

Ex his dictis ſoluuntur 16. Dubitationes immediate ſequentes.

DUBITATIO LV.

An ingrediens Monialium Monasterium ex licentia quidem Superioris in ſcriptis obſenta, non tamen iuſtè (id eſt, in caſu neceſſario, ut petit Tridentinum) conſeſſa, contrahat Tridentini excommunicationem non reſeruatam.

SUMMARIUM.

¹ *Ingreſſus Monialium Monasterium ex licentia Superioris in ſcriptis obſenta, ſi Superiori allegauerit bona fide cauſas ſui ingreſſus examinandas, nullam ſimpliciter contrahit excommunicationem, ſtante cauſa approbatione, & bona fide ingreſſus.*

Y

2 *Ingreſſus*